

Comunicat del Centre Delàs d'Estudis per la Pau amb motiu de l'estat d'alarma decretat a Espanya i la crisi del COVID-19

Davant l'actual situació d'emergència causada per la pandèmia del coronavirus, donem tot el nostre suport a totes/tots les/els professionals que estan lluitant contra el COVID-19 i a totes aquelles persones que fan possible la continuïtat de les nostres vides. Així mateix, manifestem la nostra total oposició a qualsevol resposta securitària i militarista a l'actual situació.

La crisi del coronavirus és, sens dubte, una crisi de seguretat humana. Són les/els professionals de la sanitat, així com de serveis socials bàsics i d'investigació, les/els qui poden resoldre aquesta emergència i proveir-nos de protecció i seguretat. Situacions com aquesta només es poden afrontar amb sistemes públics d'atenció i cures de les persones, amb una gestió basada en constatacions científiques objectives i amb estructures que siguin, a la vegada, de coordinació global i d'actuació local.

No és aquesta la situació a l'Estat espanyol. La crisi de 2008 va donar ales a més polítiques neoliberals de fortes retallades i privatitzacions, amb greus conseqüències per al sistema públic de salut i altres pilars de l'estat del benestar que són garants de la seguretat humana. La gestió d'aquella crisi ha provocat, en gran mesura, la fragilitat amb la qual estem afrontant aquesta.

Les classes treballadores i els sectors més vulnerables van ser els grans perjudicats d'aquella crisi, i cal assegurar-nos que no torni a ser així.

Per la seva banda, el sector militar ha gaudit tradicionalment d'un tracte de favor en l'elaboració dels pressupostos de l'Estat, basat en el seu suposat rol de garant de la nostra seguretat. No obstant, amb la crisi del COVID-19 ha quedat comprovat novament que les capacitats militars res poden fer per frenar ni confrontar les vertaderes emergències que afecten la vida de les persones.

Si haguéssim emprat amb criteris de seguretat humana una petita part dels recursos destinats a la militarització i l'armamentisme durant l'última dècada (206.745 milions d'euros des de 2008), sens dubte actualment disposaríem d'un sistema públic de salut més robust i eficaç.

Més enllà de l'evident pèrdua del cost d'oportunitat de finançar amb els nostres impostos exèrcits i arsenals, volem també denunciar que les mesures decretades pel Govern de l'Estat espanyol atorguen a l'exèrcit, principalment a través de la Unidad Militar de Emergencias, un paper destacat en la gestió de la crisi. L'UME només compta amb una reduïda assignació específica dins el pressupost del Ministeri de Defensa, que el 2018 va ser de 31 milions (un 0,32% dels 10.200 milions de despesa de Defensa), fet pel qual aquestes actuacions semblen més respondre a un rentat de cara i a una manera de legitimar les FF.AA. A més, la seva tasca hauria de ser duta a terme per cossos de protecció civil, que estan especialitzats en aquestes feines però que disposen de plantilles i recursos molt més modestos.

Per la seva banda, el desplegament de tropes del Ejército del Aire y de Infantería (2.600 soldats el 19 de març) és encara més preocupant. La presència de l'UME i de militars armats als carrers representa una militarització de la vida pública que podria ser el precedent de futures mesures repressores que hem de rebutjar i condemnar fermament.

Considerem per tant fonamental el paper de la societat civil en l'oposició d'aquestes polítiques. La gestió postcrisi serà igualment rellevant, donat que hem d'evitar, com sovint ha passat, que es normalitzi allò que ha de tenir un caràcter excepcional i que es consolidin retallades de drets i llibertats i una precarització de les condicions de vida, que afecten amb major virulència els sectors més vulnerables de la nostra societat. Aquesta vegada, pel contrari, hem de dotar de recursos als sectors que veritablement proveeixen de seguretat les persones, com són la sanitat, l'educació, el treball o la investigació. L'actual experiència ha de servir per fer evident la necessitat de lluitar per un sistema que garanteixi drets i llibertats i uns serveis públics universals i de qualitat, amb criteris de sostenibilitat ambiental, que posi la vida al centre i deixi l'ànim de lucre a un costat.

Demaneu, per tant, que davant una crisi provocada per un virus que no entén de fronteres, es prenguin mesures per a la salut pública i s'utilitzin exclusivament mecanismes de protecció civil i humanitària, enlloc de recórrer a mesures de vigilància, control de persones i seguretat militaritzada, que són precisament les utilitzades a les nostres fronteres.

La nostra seguretat i protecció no es poden continuar gestionant amb estructures militaritzades que el que pretenen és defensar els suposats interessos dels estats-nació i les seves fronteres. Perquè les grans crisis del segle XXI no entendran de fronteres. Per fer front a una pandèmia com la del COVID-19 calen més recursos sanitaris, no una major militarització. Canviem el paradigma de seguretat nacional per un de seguretat humana, que serà sens dubte més eficaç, just i sostenible.